

Ключевые слова: оценочная деятельность, саморегулирование, саморегулируемые организации, добровольное саморегулирование, делегированное саморегулирование

Summary

The article is devoted to the definition of self-regulation, analysis of the international experience of the regulation of appraisal, and different forms of the self-regulation. The problem of the necessity of transition to the self-regulation of appraisal is touched upon.

Key words: appraisal, self-regulation, self-regulatory organization, voluntary self-regulation, delegated self-regulation.

Отримано 10.07.2009

М. О. ТИМОШЕНКО

Максим Олександрович Тимошенко, аспірант Київського університету права НАН України

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Наукове дослідження будь-яких явищ або предметів суспільного життя, насамперед, потребує вироблення системи методологічних основ його вивчення. Тому, насамперед, доцільно звернутися до історії становлення правового регулювання вищої освіти в Україні, що надасть змогу уявити шляхи та тенденції розвитку вищої освіти в цілому, та його правового регулювання, зокрема. Необхідність сучасного наукового вивчення освіти в цілому не викликає сумніву, що пов'язано із трансформаційними перетвореннями, які відбуваються в суспільстві та державі. На сьогодні питання освіти, її значення, ролі та місця в житті людства знаходиться в центрі уваги багатьох вчених. Особливого значення освіта набуває в умовах стрімкого розвитку суспільства, що потребує відповідного її дослідження, в тому числі й питань правового забезпечення.

Справедливо зазначають В. Погребняк та А. Ятченко про те, що раніше освіта виконувала вузько прагматичні завдання в найрізноманітніших галузях життєдіяльності, а саме: забезпечувала життєдіяльність і професійну підготовку молоді до самостійного життя, вирішувала найрізноманітніші питання модернізації промисловості, створення ефективної системи управління. У ХХІ столітті освіта набуває нових функцій у суспільстві, оскільки вона перетворюється в глобальний фактор розвитку людства, одним із найважливіших чинників розвитку цивілізації¹. Тому варто погодитись із думками вчених про те, що досконало організована та якісна освіта є необхідною умовою для переходу до інформаційного етапу свого розвитку². Трансформація значення освіти та її ролі в розвитку суспільства, відповідно потребує:

– по-перше, наукового переосмислення сутності ролі і значення освіти як складного багатоаспектного системного явища;

– по-друге, вироблення єдиних шляхів концептуального розвитку освіти в Україні.

Зазначені аспекти вивчення та розвитку освіти в Україні, насамперед, потребують вироблення ефективних важелів вдосконалення правового регулювання вищої освіти, що повинно базуватися на результатах аналізу історії правового регулювання вищої освіти в Україні. В юридичній літературі наукові дослідження питань правового регулювання діяльності вищих навчальних закладах мають епізодичний характер. Зазначені питання були предметом дослідження таких вчених як Ю. М. Алексєєв, Л. І. Антошкіна, В. В. Астахов, О. М. Бандурка, В. С. Журавський, В. М. Огаренко, М. І. Панов, В. По-

гребняк, А. Ятченко та інших. Однак, на сьогодні питання правової регламентації діяльності вищих навчальних закладів потребує створення відповідного науково методологічного підґрунтя, в основу якого, на нашу думку, повинно бути покладено аналіз історії розвитку правового регулювання вищої освіти в Україні.

З огляду на зазначене вище, предметом дослідження цієї роботи будуть питання періодизації розвитку правового регулювання вищої освіти в Україні та встановлення передумов зародження приватної вищої освіти в Україні.

В літературі одноставно підтримується думка про те, що на початку 90-х років ХХ ст. відбувається суттєва трансформація системи вищої освіти в Україні³. Варто зазначити, що цей момент загалом збігається із виникненням та становленням незалежності України, а також із тенденціями демократизації суспільного і державного життя. На нашу думку, з цього моменту можливо вести облік становлення та розвитку законодавства України про вищу освіту в цілому. Підсумовуючи викладене вище, можливо виділити положення, що характеризують соціальні передумови реформування системи вищої освіти в Україні в кінці 80-х – початку 90-х років ХХ століття, що відповідає періоду зародження ідей незалежності України та її подальшого проголошення:

- по-перше, вища освіта потребувала ґрунтового реформування відповідно до потреб становлення та розбудови ринкової економіки, підготовки кадрів відповідно до потреб народного господарства;

- по-друге, все глибше і глибше відчувалася проблема дефіциту фінансування закладів вищої освіти, що ускладнювало проведення повноцінного навчання громадян;

- по-третє, розвиток вищої освіти, що засновувався лише на державній формі власності, потребував відповідної диверсифікації та створення умов для розвитку вищих навчальних закладів, що засновані на інших формах власності.

Історія розвитку будь-якого предмету чи явища, яке вивчається наукою, потребує своєї відповідної періодизації та характеристики, що зумовлено використанням історичного, системно-структурного та логічного методів наукового дослідження. У науковій літературі неодноразово робилася спроба провести періодизацію розвитку як системи вищої освіти незалежної України в цілому, так і правового регулювання вищої освіти України, зокрема. Аналіз цих поглядів вчених надасть нам змогу комплексно уявити особливості зародження та розвитку правового регулювання вищої освіти в Україні та обґрунтувати періодизацію розвитку правового регулювання вищої освіти в Україні.

На думку К. Астахової, розвиток системи приватних вищих навчальних закладів можливо періодизувати на декілька «найбільш помітних і суттєвих періодів»: а) 1991 р.-початок 1992 р. – поява перших приватних вищих навчальних закладів; б) друга половина 1992 р.-1994 р. – стрімке зростання чисельності вищих навчальних закладів недержавної форми власності; в) 1995-1996 рр. – переломний період в історії приватної вищої школи, початок її акредитування. У цей період відбувається деяке скорочення чисельності приватного сектора освіти. Завершення своєрідного кількісного етапу; г) 1996-1997 рр. – остаточне утвердження приватними вищими навчальними закладами свого права на існування. Державне визнання. Видача першим випускникам приватних вищих навчальних закладів дипломів державного зразка; д) 1997 р. – теперішній час – період сталого розвитку, набуття авторитету, увага до поліпшення якості навчального процесу, його матеріально-технічного забезпечення. Отримання кращими закладами IV рівня акредитації з окремих спеціальностей або вищим навчальним закладом в цілому⁴.

У свою чергу В. М. Огаренков також зробив власну спробу провести умовну періодизацію становлення системи приватних вищих навчальних закладів. Так, вченим звертається увага на те, що поява приватних вищих навчальних закладів зумовлена потребами соціально-економічного розвитку держави та може бути розглянута шляхом виділення:

- 1) початку становлення, що відбувався до середини 1992 р. та був пов'язаний із необхідністю реєстрації приватних вищих навчальних закладів для надання освітніх послуг. Цей період відзначається хаотичністю виникнення та розвитку приватних вищих навчальних закладів, відсутністю державного контролю за діяльністю приватних вищих навчальних закладів, наявністю певних прогалин у законодавчій базі тощо;

2) перехід до державного регулювання, що пов'язаний із створенням у червні 1992 р. Міжгалузевої республіканської акредитаційної комісії. Цей період тривав до квітня 1994 р. У цей період вводиться ліцензування діяльності вищих навчальних закладів, закріплюється перелік документів, що подаються на ліцензування тощо;

3) період функціонування приватних вищих навчальних закладів між «законом та відомчою доцільністю», що зумовлений досить суттєвим дисбалансом між положеннями законодавчих актів та відомчими документами⁵.

Узагальнюючи вищезазначені погляди вчених та підтримуючи їх позиції, на нашу думку, в основу становлення та розвитку правового регулювання вищої освіти в Україні доцільно закласти певний критерій. Враховуючи, що освітня діяльність є особливим різновидом господарської діяльності, правове регулювання якого знаходиться в стані становлення та розвитку, вважаємо за доцільне в основу періодизації історії розвитку правового регулювання вищої освіти закласти критерій рівня державного регулювання господарської діяльності вищих навчальних закладів.

За таких умов, історію становлення та розвитку законодавства України про вищу освіту в Україні можливо охарактеризувати шляхом періодизації її на наступні етапи.

1. Етап «пострадянського» розвитку законодавства України, яке націлене на реформування правового регулювання господарської діяльності вищих навчальних закладів, що охоплює в собі період початку 90-х років ХХ ст. Цей період пов'язаний із прийняттям Закону УРСР «Про освіту» № 1060-ХІІ від 23.05.1991 р.⁶, що заклав основу «регулювання суспільних відносин у галузі навчання, виховання, професійної, наукової, загальнокультурної підготовки громадян України». Варто зазначити, що із прийняттям Закону УРСР «Про освіту», було закладено основу для подальшого розвитку законодавчої бази в сфері освітньої діяльності в Україні. Варто окремо наголосити на тому, що в цей період продовжується загальний процес роздержавлення економіки та гарантування всіх форм власності. Це стало основою для подальшого прийняття: 1) Закону УРСР «Про власність» № 697-ХІІ від 07.02.1991 р., ст. 2 якого закріплювала форми власності та їх рівноправність⁷; 2) Закону УРСР «Про підприємництво» № 698-ХІІ від 07.02.1991 р., ст.ст. 1 та 2 якого закріплюються поняття підприємництва та свободу його здійснення, в тому числі і в освітній сфері⁸; 3) Закону УРСР «Про підприємства в Україні» № 887-ХІІ від 27.03.1991 року, ст. 1 та 2 якого закріплювали поняття та види підприємств як суб'єктів господарювання, що могли надавати і освітні послуги⁹.

Саме в цей період, за твердженнями вчених, відбувається поява перших приватних вищих навчальних закладів в Україні, що були зосереджені переважно в межах Києва, Східної та Південної України¹⁰.

На підставі зазначених вище нормативно-правових актів починають виникати перші приватні вищі навчальні заклади, які в подальшому становитимуть важливий елемент всієї системи вищої освіти.

Підсумовуючи вищевикладене, на нашу думку, поява приватної вищої освіти в Україні зумовлена наступним:

1) по-перше, необхідністю реформування чинної системи вищої освіти відповідно до потреб розвитку суспільства, вимог народного господарства, розбудови ринкових відносин;

2) по-друге, врівноваженням у статусі всіх форм власності та забезпечення їх рівнозначного правового захисту;

3) по-третє, необхідністю диференціації системи вищої освіти відповідно до потенціалу абітурієнтів;

4) по-четверте, потребою в урівноваженні господарської діяльності в освітній сфері, матеріальна база якої може бути сформована на приватній власності;

5) по-п'яте, з метою диверсифікації господарського управління вищою освітою не лише за вертикальною системою, що відбувалася за участю системи державних вищих навчальних закладів, але і за поєднанням вертикальної і горизонтальної систем, надаючи права внутрішньої самоорганізації приватним вищим навчальним закладам.

На нашу думку, характеризуючи цей період, можливо наголосити на тому, що він:

а) започаткував становлення правових основ розвитку вищої освіти, яка потребувала ґрунтового реформування;

б) заклав основи роздержавлення вищої освіти на основі виокремлення форм власності та закріплення їх рівності;

в) відобразив у нормативно-правових актах розвиток вищої освіти відповідно до потреб народного господарства;

г) законодавчо закріпив освітню діяльність як особливий різновид господарської діяльності.

2. Етап зародження вітчизняного законодавства в сфері вищої освіти, що пов'язаний із кін. 1991 року – 1995 року, що зумовлений дефіцитом бюджетного фінансування системи вищої освіти та із стрімким поширенням інституту позабюджетного фінансування. 01 червня 1992 р. Кабінетом Міністрів України була прийнята Постанова № 303 «Про акредитацію вищих навчальних закладів»¹¹ (незважаючи, що Законом УРСР «Про освіту» був встановлений 3-місячний строк для прийняття цієї постанови). Відповідно до положень цього документа встановлено, що акредитація вищих навчальних закладів – це офіційне визнання їх права здійснювати свою діяльність на рівні державних вимог і стандартів освіти. Окрім цього, цим положенням встановлено основні принципи акредитації, критерії акредитації, правовий статус Міжгалузевої республіканської акредитаційної комісії, порядок проведення акредитації, затверджено рівні акредитації, на підставі яких навчальний заклад може присвоювати кваліфікаційний рівень випускникам, та закріплюється рівень автономії навчального закладу в певній господарській діяльності. Прийняття цього нормативно-правового акта стало черговим етапом державного впорядкування освітньої діяльності вищих навчальних закладів та формою протидії безконтрольності створення вищих навчальних закладів.

У листопаді 1992 р. Міністерство освіти України уточнює порядок проведення акредитації вищих навчальних закладів, приймаючи відповідний відомчий акт, яким конкретизує порядок проведення атестації вищих навчальних закладів, роботу самої Комісії, строки її роботи тощо¹².

У цей час було прийнято ряд нормативно-правових актів, які торкаються питання освітньої діяльності вищих навчальних закладів¹³. Зазначені нормативно-правові акти зробили серйозний крок на шляху правової регламентації господарської діяльності вищих навчальних закладів, що надало змогу певним чином нормувати процес надання освітніх послуг.

Окремо варто зупинитися на Положенні про порядок створення, реорганізації і ліквідації навчально-виховних закладів, що затверджене Постановою Кабінету Міністрів України № 228 від 05.04.1994 року¹⁴. Цей нормативно-правовий акт зробив значний внесок у процес розвитку вищої освіти в Україні, оскільки: по-перше, закріпив особливу процедуру створення навчальних закладів, у тому числі й вищих, у залежності від форми власності закладу; по-друге, поставив вимогу щодо ліцензування освітніх послуг, (незважаючи на невідповідність назви нормативно-правового акта його змісту в контексті закріплення положень про ліцензування та невідповідність строкам прийняття цього документу, що закріплені в Законі УРСР «Про освіту» – *М. Т.*)

На нашу думку, цей етап розвитку правового регулювання вищої освіти можливо охарактеризувати наступними положеннями:

а) правове регулювання вищої освіти знаходиться в стані подальшого розвитку, набуває багатоаспектного характеру та пов'язується із виробленням системи нормативно-правових актів, що стосуються реєстрації вищих навчальних закладів, їх ліцензування та акредитації;

б) розвиток вищої освіти в цілому набуває безсистемного характеру, що потребувало адекватного вдосконалення законодавчої бази відповідно до єдиних концептуальних засад;

в) правове регулювання господарської діяльності вищих навчальних закладів має епізодичний та непослідовний характер, що вимагає внесення досить частих змін і доповнень до чинних нормативно-правових актів України.

3. Етап стабілізації законодавчої бази у сфері вищої освіти, що припадає на період з 1996 р. по 2000 р. Перш за все доцільно наголосити на прийнятті Верховною Радою України 28 червня 1996 р. Конституції України, положення якої заклали основи розвит-

ку системи освіти в Україні як умови реалізації права громадян на освіту¹⁵. Варто зазначити, що в цей період законодавство України у сфері вищої освіти перебувало в стані інтенсивної розбудови, доопрацювання та вдосконалення. Майже до всіх законодавчих актів в сфері вищої освіти, про які ми згадували вище, було внесено зміни і доповнення. Так до Закону УРСР «Про освіту» за цей період було внесено понад 4 поправки, одна з яких виклала Закон у новій редакції¹⁶. 12 лютого 1996 р. Постановою Кабінету Міністрів України «Про ліцензування, атестацію та акредитацію навчальних закладів» № 200¹⁷ було введено в дію: Положення про Державну акредитаційну комісію та її персональний склад; Положення про ліцензування навчальних закладів; Положення про акредитацію вищих навчальних закладах; Положення про атестацію професійно-технічних навчальних закладів.

У цей період було прийнято значну кількість нормативно-правових актів на виконання положень Закону «Про вищу освіту» та які регламентували особливості господарської діяльності вищих навчальних закладів¹⁸. Ці нормативно-правові акти із відповідними змінами і доповненнями залишаються чинними і на сьогодні.

Резюмуючи результати розвитку правового регулювання протягом цього періоду, на нашу думку, можливо зупинитись на наступних тезисних положеннях:

а) розвиток правового регулювання діяльності вищих навчальних закладів, насамперед, був націлений на впорядкування господарсько-правових відносин в їх діяльності та підвищення якості освітніх послуг, що ними надаються. Це пов'язано із прийняттям вказаних вище нормативно-правових актів щодо ліцензування, акредитації та атестації вищих навчальних закладів, реєстрації створення вищих навчальних закладів, порядок переведення і відрахування студентів тощо;

б) у цей період загострюється необхідність прийняття окремого законодавчого акта у сфері вищої освіти, а саме Закону України «Про вищу освіту»;

в) актуальним залишається питання концептуалізації розвитку як вищої освіти в Україні, так і її правового регулювання.

4. Етап вдосконалення законодавчої бази у сфері вищої освіти, що починається на початку ХХ століття та продовжується на сьогодні. Цей етап пов'язаний із багатоаспектним характером її розвитку, зумовленою правовим регулюванням вищої освіти різноманітними галузями законодавчої бази України (конституційним, господарським, адміністративним, податковим законодавством тощо).

Одним із ключових нормативно-правових актів, що був прийнятий в цей період, був Закон України «Про вищу освіту» № 2984-III від 17.01.2002 р.¹⁹. Зазначений закон надав змогу розв'язати досить широке коло питань вищої освіти, а саме: регламентовано зміст структури вищої освіти та документи, які посвідчують отримання вищої освіти; закріплено систему стандартів вищої освіти; встановлено порядок управління в системі вищої освіти шляхом закріплення повноважень спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, інших центральних органів виконавчої влади, які мають у своєму підпорядкуванні вищі навчальні заклади; повноважень Вищої атестаційної комісії України; повноважень органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, які мають у своєму підпорядкуванні вищі навчальні заклади; повноважень власника (власників) вищого навчального закладу; визначено правовий статус вищих навчальних закладів, порядок ліцензування освітньої діяльності вищих навчальних закладів, їх акредитації, правовий статус структурних підрозділів вищих навчальних закладів; закріплено порядок управління вищим навчальним закладом, правовий статус органів управління вищим навчальним закладом; регламентовано порядок організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах та статус учасників навчально-виховного процесу тощо. У відповідності й на виконання Закону України «Про вищу освіту» було прийнято ряд нормативно-правових актів. 29 серпня 2003 р. було прийнято Постанову Кабінету Міністрів України № 1380 «Про ліцензування освітніх послуг»²⁰, якою було затверджено: Порядок ліцензування освітніх послуг; Положення про Державну акредитаційну комісію. В подальшому на відомчому рівні Наказом Міністерством освіти і науки України № 847 від 24.12.2003 р. було затверджено «Ліцензійні умови надання освітніх послуг у сфері вищої освіти»²¹,

якими встановлено мінімальні нормативи забезпечення навчальних закладів матеріально-технічною, навчально-методичною та інформаційною базою, науково-педагогічними та педагогічними кадрами. Ці ліцензійні умови є чинними і на сьогодні, проте Порядок ліцензування освітніх послуг було змінено²².

Підсумовуючи зазначений вище етап розвитку правового регулювання вищої освіти в Україні, можливо резюмувати, що цей період:

а) надав змогу прийняти єдиний законодавчий акт у сфері правового регулювання вищої освіти;

б) створив передумови подальшого розвитку вищої освіти в Україні шляхом затвердження відповідних Програм розвитку;

в) закріпив передумови розвитку багатоаспектного правового регулювання господарської діяльності в сфері вищої освіти, що включало в себе норми конституційного, цивільного, господарського, фінансового права тощо.

¹ Погребняк В. П., Ятченко А. Д. Нова парадигма: реалії і проблеми. (Розвиток національної освіти в світовому контексті) // Рідна школа. – 1994. – № 6. – С. 3.

² Тоффлер О. Особистість майбутнього // Генеза. – 1996. – № 1. – С. 110-116.

³ Приватна вища школа України на шляху інновацій: Монографія / За ред. В. П. Андрущенко, Б. І. Корольова. – Х.: Вид-во ХУА, 2005. – С. 15-16.

⁴ Приватна вища школа України на шляху інновацій: Монографія / За ред. В. П. Андрущенко, Б. І. Корольова. – Х.: Вид-во ХУА, 2005. – С. 23.

⁵ Огаренко В. М. Недержавна вища освіта в Україні: перше десятиліття. – Запоріжжя: Х-Принт, 2000. – С. 42-82.

⁶ Закону УРСР «Про освіту» № 1060-ХІІ від 23.05.1991 року // www.rada.gov.ua

⁷ Закону УРСР «Про власність» № 697-ХІІ від 07.02.1991 року // www.rada.gov.ua

⁸ Закону УРСР «Про підприємництво» № 698-ХІІ від 07.02.1991 року // www.rada.gov.ua

⁹ Закону УРСР «Про підприємства в Україні» № 887-ХІІ від 27.03.1991 року // www.rada.gov.ua

¹⁰ Алексєєв Ю. М. Україна: освіта і держава (1987-1997). – К.: Експрес об'ява, 1998. – С. 18

¹¹ Постанова Кабінету Міністрів України «Про акредитацію вищих навчальних закладів» № 303 від 01.06.1992 року // www.rada.gov.ua

¹² Порядок запровадження акредитації вищих навчальних закладів // Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. – Вип. 1. – С. 311-316.

¹³ Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, затверджене Наказом Міністерства освіти України № 161 від 02.06.1993 року; Положення про стажування викладачів вищих навчальних закладів на підприємствах, в організаціях, наукових установах та навчальних закладах, затверджене Наказом Міністерства освіти України № 132 від 11.05.1993 року; Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене Наказом Міністерства освіти України № 93 від 08.04.1993 року; Інструкція про оплату праці та розміри ставок заробітної плати професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти України № 90 від 02.04.1993 року; Умови прийому на підготовчі відділення при вищих навчальних закладах України, затверджені Наказом Міністерства освіти України № 353 від 22.09.1993 року; Положення про приймальну комісію вищого навчального закладу України, що затверджене Наказом Міністерства освіти України № 93 від 01.03.1995 року // www.rada.gov.ua

¹⁴ Положення про порядок створення, реорганізації і ліквідації навчально-виховних закладів, що затверджене Постановою Кабінету Міністрів України № 228 від 05.04.1994 року // www.rada.gov.ua

¹⁵ Конституція України від 28.06.1996 року // www.rada.gov.ua

¹⁶ Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону УРСР «Про освіту» № 100/96-вр від 23 березня 1996 року // www.rada.gov.ua

¹⁷ Постанова Кабінету Міністрів України «Про ліцензування, атестацію та акредитацію навчальних закладів» № 200 від 12.02.1996 року // www.rada.gov.ua

¹⁸ Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти, затверджене Наказом Міністерства освіти України № 245 від 15.07.1996 року; Постанова Кабінету Міністрів України «Про документи про освіту та вчені звання» № 1260 від 12.11.1997 року; Порядок замовлення, видачі та обліку документів про освіту в Україні, затверджений Наказом Міністерства освіти України № 113 від 23.03.1998 року; Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту), затверджене Постановою Кабінету Міністрів України № 65 від 20.01.1998 року // www.rada.gov.ua

¹⁹ Закон України «Про вищу освіту» № 2984-III від 17.01.2002 року // www.rada.gov.ua

²⁰ Постанов Кабінету Міністрів України № 1380 від 28.08.2003 року «Про ліцензування освітніх послуг» // www.rada.gov.ua

²¹ Наказом Міністерством освіти і науки України № 847 від 24.12.2003 року про затвердження «Ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти» // www.rada.gov.ua

²² Постанова Кабінету Міністрів України про затвердження Порядку ліцензування діяльності з надання освітніх послуг № 1019 від 08.08.2007 року // www.rada.gov.ua

Резюме

В статье исследуются вопросы истории становления законодательства о высшем образовании в Украине в период с 1990 года по сегодня. Автором проводится анализ законодательства о высшем образовании, проводится периодизация его развития, исследуются позиции ученых о тенденциях развития законодательства о высшем образовании в Украине.

Ключевые слова: образование, высшее образование, высшее учебное заведение, частное высшее учебное заведение, правовое регулирование высшего образования.

Summary

In the article the questions of history of becoming of legislation are probed about higher education in Ukraine in a period from 1990 to on today. An author is conduct the analysis of legislation about higher education, a division into periods of his development is conducted, positions of scientists are probed about progress of legislation trends about higher education in Ukraine.

Key words: education, higher education, higher educational establishment, private higher educational establishment, legal adjusting of higher education.

Отримано 30.11.2009